

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री हरिकृष्ण कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री डम्बरबहादुर शाही
फैसला

०६९-सी-१२८६

विषय:- हालैको बक्सपत्र बदर।

कैलाली जिल्ला, गेटा गा.वि.स. वडा नं.६ बस्ने माहामती देवी खड्का -----१ पुनरावेदक
ऐ.ऐ.बस्ने महेन्द्र सिंह खड्का -----१ प्रतिवादी

विरुद्ध

कैलाली जिल्ला, मालाखेति गा.वि.स.वडा नं.९ बस्ने मेघराज खड्का -----१ प्रत्यर्थी
प्रतिवादी

सुरु तहमा फैसला गर्ने: माननीय न्यायाधीश श्री नारायण प्रसाद घिताल
कैलाली जिल्ला अदालत
पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने: माननीय न्यायाधीश श्री दीपकराज जोशी
माननीय न्यायाधीश श्री थीर बहादुर कार्की
पुनरावेदन अदालत दिपायल
फैसला मिति: २०६६।१०।२०

तत्कालिन न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१)(ग) बमोजिम दर्ता हुन
आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार छ :-

- हाम्रा मुल पुर्खा बाजे रघुविर खडकाका दुई छोराहरुमा जेठा मेरा बुवा केशर सिंह
खडका कान्छा हरि बहादुर खडका हुन। निज हरि खडका पहिले नै भिन्न भैसकेका
छन। बुवा केशर सिंह खडकाका दुई छोराहरुमा म फिरादी मेघराज खडका र कान्छो
भाई शेर बहादुर खडका हुन। हामी विच हालसम्म अंशवण्डा भएको छैन। हामी मुल
अंसियारहरुमा आमा माहामती सिंह खडका, विपक्षीका बाजे पति शेर बहादुर खडका र

म फिरादी मेघराज खडका हौं। विपक्षी आमाको नाममा रहेको जिल्ला कैलाली, मालाखेती गा.वि.स. वडा नं. ९ को कि.नं. १५७ को जग्गाको क्षेत्रफल ०३३४५ वर्ग मिटर मध्ये ०२३७०.४१ जग्गा उत्तर तर्फ विपक्षी महेन्द्र खड्कालाई मिति २०६५।१०।७ मा हालैको बकसपत्र लिखत रजिष्ट्रेशन पारित गरि लिन् दिन गरेका रहेछन। उक्त कुरा मैले मिति २०६५।१२।२ गते नक्कल सारी लिई हेर्दा थाहा जानकारी भएको हो। मेरो भाग अंश मार्ने खाने नियत राखी मेरो अंश हक मेट्ने उद्देश्यले विपक्षीहरूले हालैको बकसपत्र लिखत कागज गरेकाले उक्त गैर कानूनी लिखत मुलुकी ऐन दानबकसको १ नं. विपरित भएकोले सोहि नं. वमोजिम उक्त लिखत कानून संगत नहुदा बदर गरी न्याय निरूपण गरी पाउँ भन्ने फिराद दावी।

२. फिरादको सम्पूर्ण फिराद दावी झुठ्ठा हो। फिरादलेख वमोजिम हामीले फिरादीसंग कुनै अन्याय गरेका छैनौं होइनौं। मेरो आफ्नै प्रयासबाट कमाएको जिल्ला कैलाली मालाखेती गा.वि.स. वडा नं. ९ को कि.नं. १५७ को ०३३४५ वर्ग मिटर जग्गा मध्ये ०२३७०.४१ वर्ग मिटर जग्गा मिति २०६५।१०।७ मा मालपोत कार्यालय कैलालीबाट प्रतिवादी मध्येका नाती महेन्द्र सिंह खडकाको नाउमा हालैको बकसपत्र पारित गरि दिएको हु। कसैको मिलेमतो र जालपरिञ्च बाट कसैको बण्डा लाग्ने पैतृक सम्पत्तीलाई हालैको बकसपत्र गरि दिएको होइन भन्ने प्रतिवादी महामती खड्काको प्रतिउत्तर जिकिर र विपक्षी ठूलो वा मेघराज खडकाले वाजे केशर सिंह, हजुर आमा महामति देवी खडका लगायतका परिवार परदेशमा छुदा पहाडको चल अचल सम्पत्ति नगदहरू १८०००।- र वाजे केशर सिंह खडका र वज्यै महामती देवी खडकाको समुहिक प्रयासबाट बनाएको ऐलानी जग्गा मध्ये धेरै जसो जग्गा विपक्षी मेघराजले खाएको र वृद्धा अवस्थाकी हजुरआमा लाई विपक्षी मेघराजले हेरचाह नगरी म आफैले हेरचाह गरेकोले सो हेरचाह गरे वापत हजुरआमा महामती खड्काले आफ्नै प्रयासबाट कमाएको कसैको बण्डा नलाग्ने जिल्ला कैलाली मालाखेती गा.वि वडा नं. ९ कि.नं. १५७ को क्षे.फ. ०३३४५ व.मी. जग्गा मध्ये ०२३७०.४१ व.मी. जग्गा मिति २०६५।१०।७ र.नं. ३३३६ बाट हालैको बकसपत्र गरिदिएकाले मिति २०६५।१०।७ मा मेरा नाउमा पारित भएको बकसपत्र लिखत बदर हुने होइन। फिराद लेख आफैमा भ्रमपूर्ण विवादीत र अस्पष्ट भएकोले खारेज गरी पाउँ भन्ने प्रतिवादी महेन्द्र खड्काको सुरु अदालतमा परेको प्रतिउत्तर पत्र।

३. वृद्ध महामतिलाई दुवै छोराले हेरचाह नगरेको, निज महामती नाति महेन्द्र खडकासंग वस्दै आएको महेन्द्रले नै निजको हेरचाह पालनपोषण गर्दै आएकोले उक्त वकसपत्र गरिदिएको हुन सो वदर हुनुपर्ने होइन भन्ने प्रतिवादीका साक्षीहरु चेत बहादुर सहानी र यज्ञराज उपाध्यायले सुरु अदालतमा गरीदिएको वकपत्र।
४. यी वादी प्रतिवादी विच कानून वमोजिम अंशवण्डा भएको छैन तर छुट्टीएर अलग अलग वसेका छन महामति खडकाले वकसपत्र गरी महेन्द्र खडकालाई दिएको जग्गा वादी मेघराज खडकाको समेत भोग अंशमा पर्ने जग्गा हो भनी वादीका साक्षी मणिराज उपाध्यायले सुरु अदालतमा गरिदिएको वकपत्र।
५. वकसपत्र गरिदिने महामती वादीको आमा हुनका साथै निजको उमेर ७० भएको तथा वादीले निजलाई अंशियार मानी स्विकारेको अवस्थामा निज अंशियार भएपछि निजको अंश समेत रहेको कुरामा विवाद नहुदा प्रतिवादी महामती खडकाले सम्पूर्ण सम्पत्ति हालैको वकसपत्र गरी नदिई केही जग्गा मात्र वकसपत्र गरिदिएको, अंशवण्डा गर्दा पनि आफ्नो भागवण्डाले खास्न सक्ने पनि देखिदा आफ्नो भागमा पर्ने जग्गा वकसपत्र गर्ने कानूनले बन्देज लगाएको नदेखिदा हालैको वकसपत्र वदर गरी पाउँ भन्ने वादी दावी नपुग्ने ठहर्‍याएको सुरु कैलाली जिल्ला अदालतको मिति २०६६।१०।२० को फैसला।
६. हामीहरु जम्मा तिन अंशियार भएको, हामी विचमा अंश वण्डा नभएको कुरा सुरु कैलाली जिल्ला अदालतले स्विकारेको, विपक्षीले वकसपत्र गरिदिएको जग्गामा मेरो समेत हक लाग्ने हुँदा सो तर्फ विचारै नगरी अंश फाँटवारी नलिई वादी दावी नपुग्ने ठहरी गरेको सुरु कैलाली जिल्ला अदालतको मिति २०६६।१०।२० को फैसला त्रुटिपूर्ण हुदा वदर गरी मेरो फिराद दावी वमोजिम उक्त मिति २०६५।१०।७ र.नं. ३३३६ को वकसपत्र वदर गरी पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको मेघराज खडकाको पुनरावेदन अदालत दिपायलमा परेको पुनरावेदन पत्र।
७. यसमा पुनरावेदक वादी र प्रत्यर्थी प्रतिवादी महामती खडका रितपूर्वक छुट्टी भित्र भै वसेको अंशियार नदेखिएकोले सुरु जिल्ला अदालतको फैसला फरक पर्न सक्ने देखिदा छलफलका निमित्त अ.व. २०२ नं. तथा पुनरावेदन अदालत नियमावली, २०४८ को नियम ४७ वमोजिम प्रत्यर्थी झिकाई उपस्थित भए वा अवधी नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने बेहोराको पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट विपक्षी झिकाउने आदेश।

८. विवादित साविक कि.नं. १५७ हाल कायम कि.नं. ३५६ को जग्गा यी प्रतिवादी महामति खडकाको एकल प्रयासबाट प्राप्त गरी आफ्नो मात्र हक लाग्ने नभई यी पुनरावेदक/वादीको समेत अंश हक लाग्ने जग्गा भएको देखिँदा यी प्रतिवादी महामती खडकाले जिल्ला कैलाली साविक कि.नं. १५७ क्षेत्र. ०३३४५ व.मि. जग्गा मध्ये हाल कायम कि.नं. ३५६ क्षेत्र. ०२३७०.४१ व.मि. जग्गा मिति २०६५/१०/०७ मा र.नं. ३३३६ वाट हालै देखिको बकसपत्र गरिदिँदा यी पुनरावेदक वादीको मन्जुरी लिएको पनि नदेखिएको र यी पुनरावेदक/वादी उक्त लिखतमा साक्षी पनि बसेको नदेखिँदा वादी दावी नपुग्ने ठहर गरेको कैलाली जिल्ला अदालतको मिति २०६६/१०/२० को फैसला मिलेको नदेखिँदा उल्टी भई र.नं. ३३३६ मिति २०६५/१०/०७ को लिखतमा उल्लेखित कि.नं. ३५६ को क्षेत्र. ०२३७०.४१ वर्ग मिटर जग्गालाई नरम करम मिलाई ३ भागको १ भाग वादीको अंश हक लाग्ने जती वदर हुने ठहर्छ भन्नेसमेत बेहोराको पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट मिति २०६९/०२/०७ मा भएको फैसला।
९. अरू अंशियारहरूको हक लाग्ने जग्गा बकसपत्र गर्दा मंजुरी नलिएको भन्ने आधार कानून एवं तर्क संगत छैन। कुन कुन अंशियारको नाममा रहेको कुन कुन सम्पतिमा कस्को के कति अंशहक लाग्ने वा कुन सम्पतिमा अंशहक नलाग्ने भन्ने अंश हकको प्रश्नमा निर्णय गर्नु पर्ने अवस्था नै नभएकाले मैले आफ्नो मेहनत परिश्रमले कमाई भोग चलन गरी बसी आएको जग्गालाई सुकम्बासी समस्या समाधान आयोगबाट पाएको सो जग्गा मसँग बसिआएका नातिलाई घर व्यवहार मिलाउन हालैको बकसपत्र गरिदिएको अवस्थामा विपक्षी वादीको मन्जुरी लिनु पर्ने अवस्था र कानुनी बाध्यता छैन। सम्मानित अदालतबाट न्याय निरूपणको सन्दर्भमा ध्यान दिनु पर्ने कानुनी कुरा के हो भने यदि वादी प्रतिवादी नछुट्टिएको भए जुनसुकै अंशियारको नाममा जुनसुकै किसिमले हक हस्तान्तरण भए पनि अंश हकमा कुनै असर नपर्ने अवस्था एकातिर छ भने साथै अर्को तर्फ व्यवहारिक हिसाबले अलग अलग बसिआएको, आ-आफ्नो खति-उपती गरी आएकोले छुट्टिएको मान्ने हो भने पनि विपक्षी वादी एउटा अंशियारले झण्डै ज. वि. ०-१८-० कट्टा जग्गा एकलैले खाँदै आएको र म प्रतिवादी महामती तथा कान्छो छोरा शेर सिंह ले दुई अंशियारले ज. वि. ०-१०-० कट्टा जग्गा मात्र खाँदै आएका छौं। साथै विपक्षी वादीको श्रीमतिको नामको जग्गा निजको श्रीमतिको नामबाट छोराहरु तथा छोरा बुहारीको नाममा राखेको अवस्थामा कुनै फरक नपर्ने तर हाम्रो हकमा मात्र

हामीले घर व्यवहार मिलाउन गरेको कार्यबाट विपक्षीको हक जाने भनी मात्र मिल्दैन। म बृद्धा अवस्था भएको कारणले घरायसी व्यवहार मिलाउन मात्र नातीको नाउमा हा. ब. गर्दा राजस्व कम पर्ने भएकोले गरेको हो। विपक्षीको श्रीमतीले तिन जना अंशियारको भाग लाग्ने सबै ज.वि. ०-१८-० जग्गा पुरै छोरा बुहारीको नममा हा.ब. गर्दा कुनै फरक नपर्ने तर दुई जना अंशियारले एउटाको भन्दा झण्डै आधा घटी ज.वि. ०-१०-० मात्र उपभोग गरेको अवस्थामा व्यवहार मिलाउन नातीको नाममा गरेको अवस्थामा बदर हुने भन्न मिल्दैन। यस्तो अवस्थामा या त अदालतले नै तपाईंहरूको अंशवण्डा भयो भनी बोली दिनु पर्‍यो, या त मिलिरहेको व्यवहारलाई खल्बलिने गरी निर्णय गरेको कानून सम्मत भएन। पुनरावेदन फैसलाले घर परिवारमा घर व्यवहार मिलेको अवस्थामा झन् घर झगडा उत्पन्न गरी दिएकाले सो फैसला बदर भागी छ। तसर्थ प्रमाणको मुल्याङ्कन नै नगरी भएको पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट भएको फैसला मुलुकी ऐन अ.व. १८४क, प्रमाण ऐन २०३१ को दफा ३, २६, २८, तथा दफा ५४ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशको समेतको आधारमा बदर भागी छ, बदर गरि पाउँ भन्नेसमेत बेहोराको पुनरावेदक/प्रतिवादीको यस अदालतमा परेको पुनरावेदनपत्र।

१०. नियम बमोजिम दैनिक पेसी सूचीमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदनपत्र सहितको सुरू तथा रेकर्ड मिसिल संलग्न कागजात अध्ययन गरी हेर्दा पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट भएको फैसला मिलेको छ वा छैन? तथा पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ वा सक्दैन? भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
११. निर्णयतर्फ विचार गर्दा बुबा केशरसिंह खड्काको दुई छोराहरूमा म फिरादी मेघराज खड्का र कान्छो विपक्षी महेन्द्र खड्का हुन्। बुबाको परलोक भइसकेपछि मुल अंशियारहरूमा विपक्षी आमा महामती खड्का, भाइ महेन्द्र खड्का र म फिरादी मेघराज खड्का समेत गरी ३ जना छन्। हामीहरू विच हाल सम्म अंशवण्डा नभएको अवस्थामा विपक्षी आमा महामती खड्काले मेरो समेत अंश हक लाग्ने जिल्ला कैलाली मालाखेती गा.वि.स. वडा नं. ९ कि.नं. १५७ को ०३३४५ व.मि? जग्गा मध्ये कि.नं. ३५६ क्षेत्रफल ०२३७०.४१ व.मि. जग्गा मेरो मञ्जुरी वेगर र.नं. ३३३६ बाट मिति २०६५/१०/०७ मा विपक्षी/प्रतिवादी महेन्द्र सिंह खड्कालाई हालैको बकसपत्र लिखतपारित गरी दिएकोले मिति २०६५/१०/०७ को र.नं. ३३३६ को लिखत बदर गरी पाउँ भन्ने मुख्य फिराद दावी वादीले दावी लिएको कि.नं. ३५६ को जग्गा मेरो आफ्नै प्रयासबाट कमाई गरी मेरो नाममा दर्ता गरेको जग्गा हो। वादीले मलाई

हेरचाह नगरी मेरो नाती महेन्द्रसिंह खड्काले हेरवचार गरेकोले उक्त कि.नं. ३५६ को जग्गा नाती महेन्द्रसिंह खड्कालाई हालैको बकसपत्र लिखत पारित गरेकोले वादी दावी बमोजिम लिखत बदर हुनुपर्ने होइन भन्ने प्रतिवादीको छुट्टाछुट्टै प्रतिउत्तर जिकिर रहेको प्रस्तुत मुद्दामा हालैको बकसपत्रको लिखत बदर गरी पाउँ भन्ने वादी दावी नपुग्ने ठहरी सुरू कैलाली जिल्ला अदालतबाट मिति २०६६/१०/२० मा भएको फैसला उपर वादीको पुनरावेदन अदालत दिपायलमा पुनरावेदन परी सुरू अदालत बाट भएको फैसला उल्टी भई र.नं. ३३३६ को लिखतमा उल्लिखित कि.नं. ३५६ को ०२३७०.४१ व.मि. जग्गालाई नरम करम मिलाई ३ भागको १ भाग वादीको अंश हक लाग्ने जति बदर हुने ठहरी पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट मिति २०६९/०२/०७ मा भएको फैसला उपर प्रतिवादीको यस अदालतमा पुनरावेदन परी निर्णयार्थ पेस हुन आएको देखियो।

१२. पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट र.नं. ३३३६ को लिखतमा उल्लिखित कि.नं. ३५६ को ०२३७०.४१ व.मि. जग्गालाई नरम करम मिलाई ३ भागको १ भाग वादीको अंश हक लाग्ने जति बदर हुने ठहरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर तर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी महामती खड्का र वादी मेघराज खड्का अंशियार भएको र निजहरू विच हालसम्म अंशवण्डा नभएको कुरामा विवाद देखिएन। प्रतिवादी महामती खड्काले कि.नं. ३५६ को जग्गा के कसरी प्राप्त गरेको हो भन्ने सम्बन्धमा हेर्नुपर्ने भयो सो सम्बन्धमा, यी प्रतिवादी महामती खड्काका श्रीमान् केशरसिंह खड्का २०३७ सालमा भारतीय नोकरीबाट रिटायर भएर आएपछि पहाड घर नगै जिल्ला कैलाली मालाखेती गा.वि.स. वडा नं. ९ मा केही ऐलानी जग्गा व्यवस्था गरी दुवै जना पती पत्नी सँगै वस्न थालेको र यी दुवै जना पति पत्नीको संयुक्त प्रयासबाट कमाएको जग्गा भोग चलन गर्दै आएकोमा २०५७ सालमा सुकुम्वासी आयोगबाट नाप जाँच हुँदा प्रतिवादी महामती र निजका श्रीमान्ले भोग चलन गरेको जिल्ला कैलाली मालाखेती गा.वि.स. वडा नं. ९ को उक्त जग्गा क्षे.फ. ०३३४५ व.मी. र कि.नं. १५७ कायम भै पतिको मृत्यु भएकाले प्रतिवादी महामती खड्का नाममा दर्ता भएको मिसिलबाट देखिन्छ। यसरी प्रतिवादी महामती खड्काले आफ्नो पति समेतको संयुक्त प्रयासबाट कमाई नाप जाँचको क्रममा आफ्नो नाम दर्ता हुन आएको जग्गालाई आफ्नो प्रयासबाट कमाएको र उक्त जग्गामा निजहरूको छोरा रहेको वादी मेघराज खड्काको अंश हक लाग्दैन भन्ने प्रतिवादी

महामती खडकाको प्रतिउत्तर जिकिर रहेको पाइन्छ। सो सम्बन्धमा विचार गर्दा प्रतिवादी सावित्रीसमेत वि. वादी पार्वती थापासमेत भएको अंशचलन मुद्दा (ने.का.प.२०६४, भाग ४९, अंक २, नि.नं.७८१४) मा “अंशबण्डाको १० नं.को कानूनी व्यवस्थाबाट लग्ने वा बाबु आमाले जुनसुकै बेहोराबाट प्राप्त गरेको सम्पत्ति छोराछोरी र श्रीमतीको लागि पैतृक सम्पत्ति मान्नुनै पर्ने” भनी यस अदालतबाट व्यख्या भएको छ। प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी महामती खडकाको वादी मेघराज खडका छोरा भएकोमा विवाद देखिदैन। बाबुआमा दुवै आएर प्रति ऐलानी जग्गा आवाद गरी सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोगबाट यी महामतीले प्राप्त गरेको जग्गा जुनसुकै स्रोतबाट प्राप्त गरेको भए पनि सन्तानको लागि पैतृक सम्पत्ति नै मान्नुपर्ने हुँदा आफ्नो परिश्रमबाट कमाएको सम्पत्ति बण्डा लाग्ने होइन भन्ने प्रतिउत्तर जिकिर कानूनसम्मत मान्न मिल्ने देखिएन। तसर्थ, उक्त साविक कि.नं. १५७ हाल कायम कि.नं. ३५६ को जग्गामा वादी मेघराज खडकाको पनि अंश हक लाग्ने देखिन आयो।

१३. अब अरु अंशियारको पनि हक लाग्ने सम्पत्ति दान वकस गरी दिँदा अरु अंशियारका मन्जुरी लिन पर्छ, पर्दैन ? भन्ने सम्बन्धमा विचार गर्दा दान वकसको १ नं. को कानूनी व्यवस्थालाई विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन आउँछ। सो अनुसार “आफ्नो हक पुग्ने सम्पत्ति दान वा वकस गरि दिन हुन्छ। सो वमोजिम दान वा वकस गरि दिँदा हकवालालाई वकस र अरुलाई दान वा वकस जुन बेहोराले दिए पनि हुन्छ। आफ्नो खुश गर्न पाउने वाहेक अरुमा अंशियार र हक पुग्नेहरुको मन्जुरी नलिई वा साक्षी नराखी दान वकस गरी दिन हुँदैन” भन्ने उल्लेख भएको पाइन्छ। प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी महामति खडकाले वकसपत्र गरिदिएको साविक कि.नं. १५७ हाल कायम कि.नं. ३५६ को जग्गामा वादीको पनि अंश हक लाग्ने र र.नं. ३३३६ मिति २०६५/१०/०७ को वकसपत्रको लिखतमा वादीको मन्जुरी भएको पनि देखिदैन साथै वादी मेघराज खडका सो लिखतमा साक्षी वसेको पनि देखिदैन। वकसपत्र गरिदिएको उक्त जग्गा प्रतिवादी महामती खडकाले आफुखुस गर्न पाउने हो भन्ने पनि पुष्टी हुन नसकेको अवस्थामा र.न. ३३३६ मिति २०६५/१०/०७ को वकसपत्रको लिखतलाई रितपूर्वकको लिखत मान्न सकिएन। तसर्थ वादी दावी नपुग्ने ठहर गरेको सुरु कैलाली जिल्ला अदालतबाट मिति २०६६/१०/२० मा भएको फैसला मिलेको नदेखिँदा उल्टी भई र.नं. ३३३६ मिति २०६५/१०/०७ को लिखतमा उल्लेखित कि.नं. ३५६ को क्षे.फ. ०२३७०.४१ वर्ग मिटर जग्गालाई नरम करम मिलाई ३ भागको १ भाग वादीको

अंश हक लाग्ने जती वदर हुने ठहर्न्याई तत्कालिन पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट मिति २०६९/०२/०७ मा भएको फैसला मिलेको देखिँदा अन्यथा गर्नुपर्ने अवस्था देखिएन।

१४. अतः माथि विवेचित आधार, प्रमाण र कारणहरू समेतका आधारमा विवादित साविक कि.नं. १५७ हाल कायम कि.नं. ३५६ को जग्गा प्रतिवादी महामति खड्काको एकल प्रयासबाट प्राप्त गरी आफ्नो मात्र हक लाग्ने नभई वादीको समेत अंश हक लाग्ने जग्गा भएको देखिँदा यी पुनरावेदक/प्रतिवादी महामती खड्काले जिल्ला कैलाली साविक कि.नं. १५७ क्षेत्र. ०३३४५ व.मि. जग्गा मध्ये हाल कायम कि.नं. ३५६ क्षेत्र. ०२३७०.४१ व.मि. जग्गा मिति २०६५/१०/०७ मा र.नं. ३३३६ वाट हालै देखिको बकसपत्र गरी दिँदा वादीको मन्जुरी लिएको पनि नदेखिएको र वादी उक्त लिखतमा साक्षी पनि बसेको नदेखिँदा वादी दावी नपुग्ने ठहर गरेको सुरु कैलाली जिल्ला अदालतबाट मिति २०६६/१०/२० मा भएको फैसला मिलेको नदेखिँदा उल्टी भई र.नं. ३३३६ मिति २०६५/१०/०७ को लिखतमा उल्लेखित कि.नं. ३५६ को क्षेत्र. ०२३७०.४१ वर्ग मिटर जग्गालाई नरम करम मिलाई ३ भागको १ भाग वादीको अंश हक लाग्ने जती वदर हुने ठहर्न्याई तत्कालिन पुनरावेदन अदालत दिपायलबाट मिति २०६९/०२/०७ मा भएको फैसला मिलेको देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक/प्रतिवादी महामती देवी खड्का समेतको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत : लोक बहादुर हमाल

कम्प्युटर अपरेटर : विपिन कुमार महासेठ

इति सम्बत् २०७५ साल असार ८ गते रोज ६ शुभम् ..... ।